

Makoldi Sándor (1945-2017)
festőművész, pedagógus, néprajzos

A II. világháború végnapjaiban, menekülés közben (Veldenben, Bajorország) született ember magával hozza a XX. század borzalmait – a Magyarországon lévő állapotokba.

Makoldi Sándor mégis: a budapesti Képzőművészeti Gimnáziumban, az egri Tanárképző Főiskolán és a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen megszerezte tudását és diplomáit a képzőművészet, a pedagógia és a néprajz területén.

Makoldi Sándor életében e három terület szorosan összefonódott, és kiegészítette egymást. Pedagógusként majd 40 évig tanította egy helyen (a debreceni Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskolán) a művészetet és a néprajzot – ebből adódóan kutatva (és oktatva a leendő tanítóknak) a gyermekrajzok és a népművészet anyanyelvű szintű (szerves) képi kifejezőmódját. Felismeréseit előadásokon, folyóiratokban, könyveiben is publikálta.

Festőművészi szemléletét is a magyar kultúra megélése alakította – bár első nagy, debreceni kiállítását (1972-ben) a város betiltatta a Lektorátussal, és vagy 20 évig nem is lehetett itt önálló kiállítása, csak vidéken (és Budapesten). Festészete azonban tovább fejlődött: az akkori lírai absztrakt elképzeléseit felülírta a magyar népi kultúra megismerése, a megszerzett akadémista tudását pedig ennek szerves beépülése a festészetbe. Arra törekedett élete végéig, hogy (nagy elődeihez hasonlóan) ne csak magyarországi, hanem a XX. században is magyar festészetet hozzon létre!

Számtalan egyéni tárlata volt az egész országban – és külföldön is. Összefoglaló (életmű) kiállításait 40 évesen (1985-ben) a Miskolci Galéria, 50 évesen, 1995-ben a Duna Galéria rendezte meg Budapesten – és 1995-ben végre Debrecenben is lehetett, a Kossuth Lajos Tudományegyetem díszudvarán. (60 évesen újra Miskolc, 70 évesen Eger látta vendégül nagy, összefoglaló kiállításait.) Közben tagja lett a Képzőművészeti Alapnak és a Magyar Képzőművészek Szövetségnek.

Díjakat 1989. után kezdett kapni, tárlatokon egyre sűrűbben. 2010-ben elnyerte a „Magyar Művészetért” elismerést. Megkapta a „Debrecen Kultúrájáért” és a „Pro Urbe” (Debrecen) kitüntetést, majd halála után életműve része lett a Tokaji-, és Debreceni Értéktárnak, a Hajdú-Bihar megyeivel egyetemben.

Utolsó munkája a lakiteleki Nemzeti Művelődési Intézet homlokzatán lévő 40 méteres fríz terve volt, ahol az utolsó korszak képeinek témáiból és filozófiájából állt össze egy nemzeti program. Miután 2010-ben a Hortobágyon (Virágoskúton) egy Makovecz Imre-Papp Tamás tervezte bio-csárda belsejét festette ki, majd a népművészeti és hitvilágbeli gondolatait összegezte (Vókonya-pusztán) egy fény-kápolna tervezésével, kifestésével.

Halála után hagyatékát, még ki nem adott írásait a család, s a szerves kultúra eredményeit elemző, a Nemzeti Művelődési Intézetben létrejött „Makoldi Sándor Központ” gondozza.

u.i. A nemzeti kormányzás révén eljött az ideje, hogy utólag (postumus), születésének 80. évfordulójához közeledve a Magyar Művészeti Akadémia néprajzi és képzőművészeti tagozata

is elismerje végre azt az életművet, amely szervesen egybe tudta olvasztani e két irányt a magyar kultúrában, és példát adott tanítványok ezreinek szerte az országban.